

Modellene for TIEY og FAIF

TIEY - Balansert lese-, skrive- og matematikkopplæring

Kjernen i TIEY-modellen er Balansert lese-, skrive- og matematikkopplæring. Veiledet lesing og skriving, er sentralt. Lese- og skriveferdigheter trenes ved bruk av tilpassede bøker der elevene er organisert i grupper på 3-6 elever. I innlæringen er det å lytte, snakke, lese og skrive likeverdige komponenter. Det samme gjelder for matematikkopplæringen.

FAIF - Fagtekst i fokus

Kjernen i FAIF-modellen er å tydeliggjøre forholdet mellom lesestrategier og læringsstrategier. På mellomtrinnet skal elevene kunne lese for å lære. Derfor må det gis eksplisitt opplæring i hvordan eleven skal lese ulike fagtekster, og hvordan eleven kan bearbeide informasjonen for å lære. Elevene må også få opplæring i hensiktsmessige strategier i skriveprosessen.

Den profesjonelle læreren

Det er lærerens ansvar å tenke didaktisk, bruke faglig skjønn, holde seg oppdatert og ta initiativ til etterutdanning og kurs. Det er lederens ansvar å se til at ansatte har nødvendig kompetanse. Avdeling for pedagogisk utvikling og kvalitet kan bistå med kursing og oppfølging av skolene.

Tidlig oppfølging

Tidlig oppfølging skal sikre eksplisitt, individuell opplæring i lesing og skriving innenfor den ordinære undervisningen. Elever som ikke utvikler tilstrekkelige leseferdigheter bør få intensive lesekurs. Flere TIEY-skoler bruker "Ny start" (Reading Recovery). For å kartlegge elevene kan Running Record (leseprotokoll) være et godt verktøy (New Zealand Ministry of Education av Learning Media, 2009). En leseprotokoll er en måte å observere, vurdere og analysere elevenes leseatferd på. Dessuten er lærerveiledningene til kartleggingsprøvene på 1.-3.trinn en god støtte i arbeidet.

Strategier og strukturer

TIEY og FAIF legger til rette for tilpasset opplæring gjennom varierte arbeidsmåter, strategier og organisering. Tilpasset opplæring er et gjennomgående prinsipp i grunnopplæringen, nedfelt i opplæringsloven § 1-3. Forutsigbarheten og tydeligheten i organiseringen er grunnlag for et godt læringsmiljø. I følge Læringsplakaten skal alle elever gis like

forutsetninger for å utvikle evner og talent, individuelt og i samarbeid med andre. God undervisningsvurdering er et nødvendig redskap for å oppnå dette. Vurdering for læring betyr at læreren bruker informasjon om hva elevene mestrer til å justere undervisningen underveis.

Skole-hjem samarbeid

Et nært og godt samarbeid med foresatte er til elevenes beste. I TIEY legger bruk av lesemapper og tilpassede leselekser til rette for kontinuerlig dialog med foresatte om elevens utvikling. Foresatte kan også få støtte og veiledning ved å bruke leseguiden lærerne har laget. I tillegg kan foresatte inviteres til besøksdager for å observere en TIEY-økt, skolen kan gi informasjon og kursing på foreldremøter, og lærerne kan veile